

پژوهشگاه علوم و مطالعات فرهنگی
سال بیستم علوم انسانی
تئاتر

● زندگی دوگانه (گفتگو با شهره لرستانی)

نمایش «زندگی دوگانه» به کارگردانی شهره لرستانی از روز جمعه اول مرداد ماه در سالن سایه تئاتر شهر به روی صحنه رفته است. این نمایش براساس آثاری از ویسواواشیمپورسکا، لئونارد کوهن و ژان کوکتو نوشته شده است.

شهره صالحی لرستانی متولد سال ۱۳۴۵ در تهران است. لیسانس کارگردانی نمایش را در سال ۱۳۶۹ از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران دریافت نمود و تحصیلاتش را در مقطع فوق لیسانس فیلمنامه نویسی سینما در مجتمع فیلمسازی باغ فردوس ادامه داد و در سال ۱۳۷۳ از آنجا فارغ التحصیل شد.

شهره لرستانی در زمینه بازیگری و کارگردانی موفقیت‌های درخشانی به دست آورده است و تاکنون بازیگری در شانزده نمایش حرفه‌ای، هفت فیلم سینمایی و هشت سریال تلویزیونی را به خوبی انجام داده است. از جمله کارگردانی نمایشهای زیر را انجام داده است: ۱- پرده برداری اثر روسودی سان سوکوندو (۱۳۶۶) تالار مولوی. ۲- خسیس دهکده اثر روگافورد اثر هرمون اوله (۱۳۶۷) سالن قشقای. ۳- گالری اثر کبری ملانژاد (۱۳۶۸) سالن شماره ۲ تئاتر شهر. ۴- آنتیگون اثر ژان آنوی (۱۳۶۹) تالار مولوی. ۵- متوری اثر محمد چرمشیر (۱۳۶۹) سالن تجربه نمایش دانشکده هنرهای زیبا. ۶- بنگاه تئاتر آل اثر علی نصیریان (۱۳۷۱) سالن چهارسو تئاتر شهر. ۷- سلطان مار اثر بهرام بیضایی در سالن اصلی تئاتر شهر.

شهره لرستانی از سال ۱۳۶۸ گروه تئاتر آگر (در لری به معنای آتش است) را تأسیس کرد. وی

کتابخانه تخصصی
پژوهشی
و مسو او آستینپور سکا
لنوینار دجوین

زان کوکتو

کارگردان شهردار سستاس

همچنین تألیفاتی همچون «زارگرات پری خوانی»، «جلوه‌های نمایشی جادو درمانی در ایران»، «نارتی تی» مجموعه قصه‌های کوتاه و «شب عروسی» که مجموعه فیلم‌نامه‌های اقتباسی است در دست انتشار دارد.

اجرای نمایش «زندگی دوگانه» در سالن سایه تئاتر شهر توسط این کارگردان بهانه‌ای شد تا با او به گفتگو بنشینیم.

- اولین سؤال اینکه به چه علت اقتباس از آثار برای شما جذابیت دارند؟ حتی در فیلم‌نامه‌هایتان هم به این شیوه توجه دارید؟

- مهمترین عامل برای انتخاب یک اثر نمایشی بدون شک علاقه به تم و محتوای کار است و در این مرحله فارغ از هر مسأله‌ای سوژه و بن اندیشه اثر باید با جهان بینی و نگرش انتخاب کننده یکی باشد. در اغلب کارهایی که اقتباس کرده‌ام این مورد بدون شک قوی‌ترین عامل انتخاب بوده است. به این ترتیب که وقتی یک اثر اقتباسی کار می‌شود، آنچه که از فرم و قالب و شکل ظاهر تاپیرنگ قصه، دقیقاً مشابهت با دنیای ذهنی کارگردان یا توانایی‌های بالقوه اجرایی گروهش دارد، باقی می‌ماند و بقیه با توجه به ذهنیت اقتباس کننده قابلیت تطبیق پیدا می‌کند و اثر مثل یک خمیرمایه، آماده تبدیل و شکل‌گیری است. گاه مسائلی خارج از موضوع ارائه شده قبلی در ذهن کارگردان وجود دارد و کارگردان میل به مطرح کردن آنها در مرحله دوم را دارد. فی‌الواقع شاید یک اقتباس کننده به گونه‌ای مثل یک جراح پلاستیک عمل می‌کند. تمامی

جذابیتها را نگه می‌دارد و سعی در به وجود آوردن یک هارمونی یا هماهنگی کلی با عناصر جدید دارد. وقتی از چند اثر در یک کار اقتباس شده باشد، کار طبعاً مشکل‌تر می‌شود، چرا که باید تمام عناصر متفاوت از صافی یک ذهنیت عبور کنند...

- منظور شما از «یک ذهنیت» یکدستی و همگونی است؟

- دقیقاً باید یکدست بشوند. اهمیت آثار اقتباسی از آن جهت است که در پدید آوردن آنها دیگر نگران تعلیق دراماتیک و دیگر مسائل ابتدایی نیستیم. بلکه داستانی با همه عناصر لازمه در اختیار داریم و برخی تطابقهای فرهنگی یا احیاناً تلفیقی با مناسک و آئین‌های ویژه آن را به عنوان یک اثر اقتباسی کامل می‌سازد. بطورمثال اخیراً کاری روی نمایش «آنتیگون» که سالها پیش آن را برای صحنه طراحی کرده بودم انجام دادم. اقتباسی به نام «اگر» که با فرهنگ، زبان و آئین‌های لری تلفیق شده است، در صورتی که امکان داشته باشم، بزودی کار خواهد شد.

- آیا تلفیق آثار «شیمبورسکا»، «لئونارد کوهن» با متن «کوکتو» با توجه به دیدگاههای

ایشان نسبت به زندگی و روابط انسانی، شما را به نتیجه مطلوب رسانید؟

- از هر سه، هر چه را که لازم داشتیم، برداشتم و بخش‌هایی نیز خودم اضافه کردم. شیمبورسکا و کوهن هر دو شاعرند و طبعاً نگرشی شاعرانه به هستی دارند، از آنجائیکه که کوکتو هم خودش را بیشتر شاعر می‌دانسته من نیز وجه شاعری او را ترجیح دادم و از اثر «زیبای بی‌اعتنا» آن قسمتهایی را انتخاب کردم که مضمونی شاعرانه داشت. مضامینی از قبیل انتظار، عشق، تنهایی و ترس از فراموش شدن و ارتباط انسانها با هم، به این ترتیب دیدگاههای مشترک آنها را نسبت به زندگی و روابط انسانی دستمایه کار قرار دادم.

- به حرف آوردن پرسوناژ مرد نمایش، نوعی حمایت از مظلوم واقع شدن مرد است و

تأکیدی بر مظلوم‌نمایی زن؟! ۲۴.

- هیچکدام. قطعاً میل به هیچکدام نبوده است. من نه طالب مظلوم‌نمایی‌ام نه از یک جانبه‌نگری طرفی می‌بندم. برای من انسان مهم است با تمام دغدغه‌هایش. انسانی که درگیر است، انسانی که تصمیم می‌گیرد، اشتباه می‌کند. سرخورده و مشوش است و این دوره درگیری را در شکل دیگری دوباره تجربه می‌کند. تمام زندگی همین است. نمی‌دانم کجا بود خواندم. تجربه نام مستعاری است که بشر روی اشتباهاتش می‌گذارد و خوب می‌دانید بشر دائماً مشغول تجربه است.

- برای آینده چه کارهایی را در نظر دارید؟

- اینکه چه کاری در نظر دارم، جواب ساده‌ای دارد. ولی اینکه چه کاری انجام می‌شود کمی برمی‌گردد به همزمانی قراین و کوکب و بخت و اقبال و... می‌دانید حرفه ما به فرد متکی نیست. کار جمعی است و عوامل کار باید مهیا باشد. شرایطی مثل بودجه، سالن و... باید فراهم باشد. با این همه یک کار از اوژن یونسکو و یک کار از یک نویسنده ایرانی برای اجرا در نظر دارم که

● شهره لرستانی

شرایط هر کدام زودتر فراهم شود آن را کار خواهم کرد.

- مدتی است که بازیگری فیلم نمی‌کنید؟ چرا؟

- برای اینکه حدود سه سال است که نیرویم را روی فیلم‌نامه‌نویسی متمرکز کرده‌ام. چنانچه پیشنهاد خوبی هم در زمینه بازیگری داشته باشم، استقبال می‌کنم. با توجه به فعالیت این مدت اخیر در زمینه فیلم‌نامه‌نویسی انتخاب کمی برایم مشکل‌تر شده است.

پروژه‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی